

UDK 27-78-636-472.5
Primljeno: 29. 1. 2018.
Prihvaćeno: 12. 9. 2018.
Pregledni članak

DOPRINOS NEOKATEKUMENSKOG PUTA POSLANJU ŽUPNE ZAJEDNICE

Mirjana ANĐIĆ

Zagrebačka nadbiskupija – Nadbiskupski duhovni stol
Kaptol 31, p.p. 553, 10 001 Zagreb
mirjana.andjic@gmail.com

Sažetak

Autorica u svojem članku polazi od žurnosti nove evangelizacije u cijelom svijetu i potrebi unutarcrkvene suradnje na svim razinama u tome važnom poslanju. Neokatekumenski put daje velik doprinos novoj evangelizaciji, posebno u navještaju *kerygme* – evanđelja ljubavi Božje onima koji su udaljeni od Crkve i onima koji se nikada nisu susreli s Isusom Kristom. Djelujući unutar konkretne župne zajednice, Neokatekumenski put budi misionarski žar svih župljana, budi svijest o važnosti i temeljnosti riječi Božje i Svetog pisma za kršćanski život i svjedočenje kao i o potrebi svjesnog i djelatnog sudjelovanja svih vjernika u liturgiji i poslanju Crkve. Tako se preko Neokatekumenskog puta, kao jednog od sredstava u rukama biskupa u biskupijskom ostvarenju kršćanske inicijacije i trajnog odgoja vjere do župne razine, donosi, a time i ostvaruju zahtjevi Drugoga vatikanskog koncila, posebno obnova liturgije, evangelizacije (katehizacije), centralnosti i važnosti riječi Božje, svjesnog sudjelovanja Kristovih vjernika laika u poslanju Crkve, ekumenizmu i međureligijskom dijalogu, formaciji obitelji i mladih, katekumenatu itd. Doprinos Neokatekumenskog puta ne ostvaruje se bez predrasuda i poteškoća, ali ljudska ograničenja i krhkost ne zaustavljaju to djelo nadahnuto Duhom Svetim kao pomoć Crkvi i svijetu u današnjem vremenu.

Ključne riječi: nova evangelizacija, kršćanska formacija, trajni odgoj u vjeri, Neokatekumenski put, pokrsni katekumenat, kateheza.

Uvod

Zašto je uopće potreban Neokatekumenski put i drugi crkveni pokreti, vjernička društva i zajednice koje je Duh Sveti nadahnuo? Jedan od odgovora nudi nedavno objavljeno pismo Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit Ecclesia* bisku-

pima Katoličke crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova za život i poslanje Crkve.¹ Kongregacija govori o sve većoj potrebi i žurnosti nove evangelizacije, a u toj zadaći »više je no ikad nužno prepoznati i vrjednovati brojne karizme koje mogu probuditi i hraniti život vjere Božjeg naroda«². U tom kontekstu vrijedi istaknuti kako je Neokatekumenskom putu dodijeljena pravna osobnost upravo kao autonomnoj zakladi duhovnih dobara, a ta duhovna dobra su: neokatekumenat ili pokrsni katekumenat, trajni odgoj u vjeri, katekumenat za nekrštene i kateheza.³ Neokatekumenske zajednice na župnoj razini tako pokušavaju ispuniti ono poslanje koje je zapravo poslanje cijele Crkve, a to je da bude sol, kvasac i svjetlo današnjem naraštaju. Posebno poslanje Neokatekumenskog puta jest donijeti radosni navještaj evanđelja onima koji za Isusa Krista nisu nikada čuli, ali i onim krštenima koji su se iz raznih razloga udaljili od Crkve.

1. Neokatekumenski put – plod Drugoga vatikanskog koncila

U vrijeme odvijanja Drugoga vatikanskog koncila u Rimu među siromasima u barakama Palomerasa Altasa kraj Madrida počela se ostvarivati katehetska sinteza navještaja evanđelja Isusa Krista (*kerygme*) preko inicijatorā Neokatekumenskog puta Francisca (Kika) Argüella i Carmen Hernández.⁴ Iskustvo otkrivanja katekumenata kao snage prvotne Crkve te iskustvo s prvom zajednicom među siromasima, koji su preko riječi Božje, sakramenata i zajedništva mijenjali svoj život, prerast će u neo-katekumenat, tj. katekumenat nakon krštenja, odnosno put otkrivanja bogatstva krštenja i put odgoja prema odrasloj vjeri za one koji su već kao djeca kršteni, ali nikada nisu prošli kršćansku inicijaciju ili su se zbog raznih razloga udaljili od Crkve.

Poticaj za pravnu zaštitu te karizme, koju je Crkva prepoznala kao djelo Duha Svetog, dao je papa Ivana Pavao II.⁵ Statut Neokatekumenskog puta defi-

¹ KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, *Iuvenescit Ecclesia. Pismo biskupima Katoličke crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova za život i poslanje Crkve*, Zagreb, 2017.

² *Isto*, br. 1.

³ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, Zagreb, 2008., čl. 1, § 3, bilješka 2 i 3.

⁴ Više o povijesti Neokatekumenskog puta i načinu ostvarenja vidi u: Kiko ARGÜELLO, *Kerygma. U barakama sa siromasima*, Split, 2013.

⁵ Formalnopravno priznavanje neokatekumenskog puta započelo je 1997. godine po nalogu pape Ivana Pavla II., koje se produžilo »jer Neokatekumenski put, kao sredstvo za kršćansku inicijaciju odraslih, rađa plodove različitih naravi – od obnavljanja župâ do karizme katehistâ itineranata i obitelji u poslanju; od formiranja prezbiterâ za novu evangelizaciju [...] do novog iskustva *missio ad gentes* u Europi, Aziji i Americi – i time došao pod mjerodavnost pet različitih vatikanskih ureda: Kongregacije za nauk vjere,

nitivno je odobren 11. svibnja 2008. godine dekretom Papinskog vijeća za laike u kojem se, između ostaloga, navodi: »Neokatekumenski put – življen u krlu župe, u malim zajednicama sastavljenim od osoba različite dobi i socijalnih uvjeta – se ostvaruje prema smjernicama predloženim od inicijatora, sadržanim u Statutu i u svescima naslovljenim *Usmjerenja za ekipe katehista* (usp. Statut čl. 2, 2°); ima za krajnji cilj postupno nositi vjernike do intimnosti s Isusom Kristom i učiniti ih aktivnim subjektima u Crkvi i vjerodostojnim svjedocima Spasiteljeve radosne vijesti; promiče poslanje *ad gentes*, ne samo u misijskim zemljama, već i u zemljama sa starom kršćanskom tradicijom, koje su danas, nažalost, duboko sekularizirane; sredstvo je za kršćansku inicijaciju odraslih koji se pripremaju primiti krštenje prema uputama sadržanim u *Ordo Initiationis Christianae Adultorum*.«⁶ Kongregacija za nauk vjere je od 1997. godine do 2003. godine, u suradnji s drugim dikasterijima Rimske kurije, pregledavala sve smjernice kojima se katehisti Neokatekumenskog puta služe u svim fazama kršćanske inicijacije. Kako bi dala veću sigurnost u ostvarenju Neokatekumenskog puta i doktrinarnu sigurnost svim pastirima Crkve, nakon što je pomno sve pregledala, Kongregacija za nauk vjere predala je Papinskom vijeću za laike svih 13 svezaka⁷ smjernica kateheza s ciljem da potvrdi *Katehetski direktorij Neokatekumenskog puta* (dalje: *Direktorij*). Papinsko vijeće za laike dekretom od 26. prosinca 2010. godine odobrilo je objavljivanje *Direktorija* kao valjane i obvezujuće pomoći za kateheze Neokatekumenskog puta.⁸ Papinsko vijeće za laike potvrdilo je sva slavlja sadržana u *Katehetskom direktoriju Neokatekumenskog puta* 8. siječnja 2012. godine.⁹

Brojni su govori papâ upućeni Neokatekumenskom putu – od pape Pavla VI., preko Ivana Pavla II. (Ivan Pavao I. zbog kratkoće pontifikata nije službeno uputio nijedan govor, ali je prethodno upoznao i prihvatio zajednice kao

Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, Kongregacije za kler i katehezu i Kongregacije za katolički odgoj. Svi su oni, zajedno s Papinskim vijećem za laike koje je koordiniralo i zaključilo proces, brižljivo ispitali Statute«, Kiko ARGÜELLO – Carmen HERNÁNDEZ – Mario PEZZI, Predstavljanje inicijatora Neokatekumenskog puta i don Marija Pezzija u Rimu (13. VI. 2008.), u: RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, 9–10.

⁶ Dekret Papinskog vijeća za laike kojim se definitivno odobrava Statut Neokatekumenskog puta, u: RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, 14.

⁷ Spomenutih 13 svezaka *Direktorija* su: 1. Faza obraćenja ili uvodne kateheze; 2. Prvi skrutinij; 3. Konvivencija: »Shemà«; 4. Drugi skrutinij; 5. Uvod u molitvu; 6. »Traditio«; 7. »Re-Traditio«; 8. »Redditio«; 9. »Očenaš – 1. dio«; 10. »Očenaš – 2. dio«; 11. »Očenaš – Završni dio«; 12. »Izabranje – 1. dio«; 13. »Izabranje – srednji i završni dio«, u: PONTIFICIUM CONSILIIUM PRO LAICIS, *Decreto*, 1436/10/AIC-110.

⁸ *Isto*. Prije potvrđivanja *Katehetskog direktorija Neokatekumenskog puta* smjernice za katehiste su se nazivale *Usmjerenje za ekipe katehista* kako ih navodi i Statut na više mjesta (čl. 9, 10, 11, 16 i 28), jer je Statut definitivno odobren prije *Direktorija*.

⁹ Usp. PONTIFICIUM CONSILIIUM PRO LAICIS, *Decreto*, 1743/11/AIC-110.

patrijarh Venecije), Benedikta XVI. do sadašnjeg pape Franje. Svim govorima zajednička je zahvalnost i priznanje Neokatekumenskom putu za svjedočanstvo autentičnog življenja kršćanstva, za sve plodove kojima obogaćuju Crkvu, za revnost u naviještanju evanđelja u svim prilikama i poticaj na poslušnost prema pastirima Crkve.¹⁰

Neokatekumenski put je prema Statutu stavljen na »službu Biskupu kao jedan od načina biskupijskog ostvarenja kršćanske inicijacije i permanentnog odgoja vjere«¹¹. Neokatekumenski put prisutan je u Hrvatskoj već četrdeset godina,¹² najprije na području Splitsko-makarske nadbiskupije (od 1977.), zatim Porečko-pulske biskupije (od 1979.) pa Zagrebačke nadbiskupije (od 1981.), i od tada se širio na ovim prostorima. U Hrvatskoj je prisutan u 10 nad/biskupija, u 74 župe, gdje postoje 183 zajednice. U Bosni i Hercegovini prisutan je u 2 nad/biskupije, u 4 župe, gdje postoji 12 zajednica.¹³

¹⁰ Svi govori upućeni Neokatekumenskom putu od govora pape Pavla VI. do govora sadašnjeg pape Franje mogu se pročitati na službenoj stranici Neokatekumenskog puta. Usp. <http://www.camminoneocatecumenale.it/new/default.asp?lang=it&page=papi> (20. I. 2018.). U tiskanom izdanju na hrvatskom jeziku dijelovi govora koji se odnose na Neokatekumenski put, ili su mu izravno upućeni, pape Pavla VI. i Ivana Pavla II. objavljeni su u knjizi: Ezechiele PASOTTI (ur.), *Neokatekumenski put prema Pavlu VI. i Ivanu Pavlu II.*, Poreč – Pula, 1996. Na talijanskom jeziku priređeno je sveobuhvatnije izdanje koje na sustavniji način donosi sve što se odnosi na Neokatekumenski put od 1979. do 2011. godine. Usp. CENTRO NEOCATECUMENALE, *Il Cammino neocatecumenale nei discorsi di Paolo VI, Giovanni Paolo II e Benedetto XVI*, Roma, ⁵2011.

¹¹ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 1, § 2.

¹² Nacionalna ekipa odgovornih za Neokatekumenski put u bivšoj Jugoslaviji započela je kateheze najprije u Splitu, gdje je 11. prosinca 1977. godine osnovana prva Neokatekumenska zajednica u Hrvatskoj. O obilježavanju 40. obljetnice Neokatekumenskog puta u Splitskoj nadbiskupiji vidi: <https://smn.hr/1272-pokreti-i-zajednice/2997-40-godina-neokatekumenskog-puta-u-splitsko-makarskoj-nadbiskupiji> (20. I. 2018.). Potom je ista ekipa održala 1979. godine kateheze u Ljubljani i Puli, a u Zagrebu 1981. godine, o čemu više na internetskoj stranici Župe sv. Josipa u Zagrebu: <http://www.zupa-svjosip.hr/zajednice/neokatekumenski-put/> (20. I. 2018.). Nacionalna ekipa odgovornih koja svih četrdeset godina služi zajednicama su: don Giacomo Raineri, prezbiter, i Lucia Toso, laikinja, dok se treći član nacionalne ekipe odgovornih tijekom četrdeset godina mijenjao, a sada je Tomasz Marinowski, laik. Oni su pred biskupima i Međunarodnom ekipom odgovornih za zajednice u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Makedoniji i Srbiji. Nacionalna ekipa odgovornih imenuje se sukladno Statutu od strane Međunarodne ekipe odgovornih Puta. Usp. RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 3, t. 7; čl. 31, § 2. Međunarodnu ekipu odgovornih o kojoj se govori u Statutu, čl. 34–35 do 19. srpnja 2016. godine (kada je umrla Carmen Hernández) sačinjavali su Kiko Argüello, laik, odgovorni ekipe i Carmen Hernández, laikinja, inicijatori Neokatekumenskog puta, te prezbiter don Mario Pezzi, svećenik Rimske biskupije. Nakon smrti Carmen Hernández za Međunarodnu ekipu odgovornih 2018. godine izabrana je i od Papinskog vijeća za laike potvrđena María Ascensión Romero, laikinja.

¹³ Podatci za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu dobiveni su od Neokatekumenskog centra Zagrebačke nadbiskupije u siječnju 2018. godine. Više o Neokatekumenskom centru vidi u: RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 30.

Bolji uvid u bogatstvo plodova Neokatekumenskog puta za cijelu Crkvu daju sljedeći aktualni podatci¹⁴ – u svijetu postoji 120 biskupijskih misijskih sjemeništa *Redemptoris Mater*¹⁵ (za hrvatsko govorno područje dva: u Puli i u Sarajevu); zajednice djeluju u više od 900 nad/biskupija na svih pet kontinenata, i to u 134 nacije; postoji 21.300 zajednica u 6.270 župa; 1.668 obitelji je u poslanju od kojih je 216 u *Missio ad gentes*¹⁶. Brojne su obitelji u poslanju koje pomažu u sjemeništima diljem svijeta ili pojedinim prezbiterima u župama, kao i brojni *itineranti* (prezbiteri, laici i obitelji koji katehiziraju i vode zajednice izvan svoje biskupije).¹⁷

2. Tri premise

Kada govorimo o doprinosu neokatekumenskih zajednica, kao jedne od karizmi koje sudjeluju u životu župe (karizme – prema već spomenutom *Pismu Kongregacije* shvaćene kao »darovi Boga, Duha Svetoga i Krista dani zato da

¹⁴ Podatci u vezi Neokatekumenskog puta u svijetu preuzeti su s internetske stranice Neokatekumenskog puta. Usp. <http://camminoneocatecumenale.it/it/homepage/> (20. I. 2018.).

¹⁵ Do 1988. godine mladići koji su u neokatekumenskim zajednicama otkrivali duhovni poziv za prezbitere odlazili su u razna biskupijska i redovnička sjemeništa u vlastitim zemljama. Papa Ivan Pavao II. 26. kolovoza 1986. godine prihvatio je prijedlog inicijatora Puta da u Rimu osnuje Biskupijsko misijsko sjemenište koje će formirati prezbitere za novu evangelizaciju. Tu zadaću povjerio je kardinalu Ugu Polettiju, vikaru Svetog Oca za Rimsku biskupiju. Dekretom od 14. veljače 1988. godine (Prot. N. 218/88) kardinal Ugo Poletti osnovao je prvo sjemenište *Redemptoris Mater* u Rimu za formaciju prezbitera za novu evangelizaciju. O sjemeništima *Redemptoris Mater* vidi više na internetskim stranicama: <http://camminoneocatecumenale.it/it/frutti-e-carismi-del-cammino/seminari-diocesani-missionari-redemptoris-mater/> (21. I. 2018.); <http://www.sanpietroapostolo.org/seminari/roma.htm#1> (21. I. 2018.). O pozivima i sjemeništima u tiskanom izdanju vidi više u knjizi: CENTRO NEOCATECUMENALE, *Il Cammino neocatecumenale nei discorsi di Paolo VI, Giovanni Paolo II e Benedetto XVI*, 113–115, 133–137, 178–181, 219, 230–235, 251–259, 284–288, 310–319, 326–334, 342–344, 355–360, 362–366. O formaciji za svećenički poziv više vidi u: RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 18.

¹⁶ Više obitelji, najčešće tri do pet obitelji, zajedno s djecom, prezbiterom i nekoliko neoženjenih ili neudanih laika i laikinja, odlaze u dijelove svijeta koja nikada nisu primili evanđelje ili u raskršćanjene dijelove svijeta da bi iznova »implementirali Crkvu« – *implementatio Ecclesiae*. Više o obiteljima *Missio ad gentes* na prostorima Bosne i Hercegovine može se pročitati u: Vinko PULJIĆ, Dekret za ustanovljenje novog oblika »*Missio ad gentes*« (4. II. 2012.), u: <http://www.ktabkbih.net/info.asp?id=31950> (20. I. 2018.).

¹⁷ Inicijatori Neokatekumenskog puta (Kiko Argüello i Carmen Hernandez) primili su tri počasna doktorata za teološki i pastoralni doprinos Neokatekumenskog puta Crkvi (Papinsko lateransko sveučilište, Papinski institut za obitelj 2009., Katoličko sveučilište u Lublinu 2013. i Američko katoličko sveučilište u Washingtonu 2015.). O dodjeli počasnog doktorata Papinskoga lateralnaskog sveučilišta više vidi u: PONTIFICIA UNIVERSITA LATERANENSE. PONTIFICIO ISTITUTO GIOVANNI PAOLO II PER STUDI SU MATRIMONIO E FAMIGLIA, *Conferimento del Dottorato honoris causa. Prof. Pierpaolo Donati. Sig. Kiko Argüello, Città del Vaticano, 2009.*, 29–45.

pridonose, na različite načine, izgrađivanju Crkve¹⁸), smatramo važnim prethodno razmotriti nekoliko premisa.

2.1. Antropološka premissa

Sveti Teofil, biskup antiohijski, rekao je: »Kažeš li mi: 'Pokaži mi svojega Boga', odgovorit ću ti: 'Ti meni pokaži svojega čovjeka pa ću ja tebi pokazati svojega Boga.'¹⁹ Drugim riječima, ključno je koju antropološku premisu imamo na umu, tj. tko je za nas čovjek? Ako polazimo od premise da je čovjek po sebi dobar, da je čovjek onakav kakav želi biti i da, ako se samo potruđi, može činiti dobro, a iznimke su oni koji su zli jer se ne trude dovoljno, onda nam kršćanska inicijacija i nije potrebna. Takva čovjeka ne dohvaća u njegovoj stvarnosti poziv na obraćenje Bogu, a ni poziv na potrebu neprestane otvorenosti suradnji s Božjom milošću. Takvom čovjeku nije u konačnici potreban Isus Krist spasitelj. Nekome je, pak, Isus Krist samo moralni uzor kojemu se izdaleka divi, ali ga ne može slijediti, jer on ostaje dalek i nedostižan uzor ili čista ideja o nesebičnoj ljubavi i praštanju koja nikada ne može biti utjelovljena. U ovom članku, međutim, polazimo od objavljene kršćanske antropologije. Shvaćamo da je čovjek doista stvoren na sliku Božju, ali je đavolskom prevarom sebe samog postavio na Božje mjesto – sam je »sebe pretpostavio Bogu, a time i prezeo Boga: izabrao je sebe nasuprot Bogu, protiv zahtjeva svoga položaja kao stvorenja, a otud i protiv svoga vlastitog dobra²⁰. Iako je krštenjem istočni grijeh oprošten, čovjek i dalje u sebi, u svojoj naravi, nosi kao njegovu posljedicu nagnuće prema zlu. Stoga mu nije moguće samome, bez Božje pomoći (milosti sakramenata, riječi Božje, osobne molitve i zajednice) ostati u zajedništvu s Bogom i ljudima, a ni crpsti iz tog odnosa snagu za život. Zaveden mogućnošću potpune autonomije, čovjek se odijelio od Boga i od ljudi te se iz toga egoizma, robovanja i smrti može spasiti jedino oslobođenjem po Isusu Kristu, životvornom Duhu koji uništava smrt kao posljedicu grijeha. Time ponovno čovjeka vraća u zajedništvo s njegovim Stvoriteljem i obnavlja sliku Božju u čovjeku te daje mogućnost novog života, života djeteta Božjega. Ako tako promatramo čovjeka, onda nam je itekako potreban spasitelj Isus Krist, onda nam je itekako potrebna svaka pomoć koju Duh Sveti nadahnjuje kako bismo mogli živje-

¹⁸ KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, *Iuvenescit Ecclesia. Pismo biskupima Katoličke crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova za život i poslanje Crkve*, br. 8.

¹⁹ Teofil ANTIOHIJSKI, *Autoliku*, Split, 2013., 12.

²⁰ HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA (ur.), *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb, 1994., br. 398. O padu, istočnom grijehu i otkupljenju više u br. 385–421.

ti kršćanski. Onda nam je također potrebna nova evangelizacija i kršćanska inicijacija i to dugotrajna, cjeloživotna kršćanska formacija kako bismo mogli odgovoriti izazovima suvremenog svijeta koji živi »kao da Boga nema«.

2.2. *Pneumatološka premisa*

Polazeći od premise da u Crkvi postoji samo jedan Duh Sveti dolazimo do toga da su svi koji imaju toga Duha u međusobnom zajedništvu koje nije uvjetovano fizičkim susretima. U Poslanici Rimljanima sv. Pavao kaže: »Svi koje vodi Duh Božji, sinovi su Božji« (Rim 8,14), a netom prije spominje da »nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov« (Rim 8,9). Može li se izgubiti vodstvo Duha Svetoga? Nažalost, može! Može li netko biti i pedeset godina u neokatekumenskoj ili nekoj drugoj kršćanskoj formaciji pa izgubiti rasuđivanje Duha Svetog te skrenuti s puta posvećenja? Može! Može li prezbiter umjesto Duha Svetog slijediti duh svijeta, karijeru i zaboraviti na svoje izabranje i pomazanje? Može! Polazeći, dakle, od pretpostavke da se vodstvo Duha Svetog može izgubiti, nužno je toga biti svjestan i neprestano zazivati njegovu pomoć te biti otvoren za suradnju s njime. Stoga svaka podjela i razdor, suparništvo i osuđivanje unutar Crkve, čak i pod izlikom očuvanja crkvenosti, nije od Duha Svetog jer upravo on od različitih udova Crkve stvara jedno mistično Tijelo Kristovo.

2.3. *Pastoralna premisa*

Moguće je krenuti od premise da nova evangelizacija nije potrebna, da je sasvim zadovoljavajući »pastoral očuvanja« onih koji idu u Crkvu, da je današnjem suvremenom čovjeku dovoljan sakramentalni pastoral – krštenje, priprava za prvu svetu pričest, za svetu potvrdu, zaručnički tečaj, a možda i bolesničko pomazanje, a u najboljim slučajevima redoviti odlazak na nedjeljnu svetu misu i zornice u došašću. Moguće je misliti kako je to dovoljno za formiranje savjesti i kršćansko svjedočenje jer su vrata Crkve svima otvorena pa onaj tko želi slobodno može doći. Takav pristup, međutim, zanemaruje potrebu i žurnost nove evangelizacije. U ovom članku polazi se od premise da je sakramentalni pastoral, tzv. pastoral očuvanja, nužan, ali nije dovoljan da se odgovori na potrebe suvremenog čovjeka te da je potrebno uz postojeći pastoral otvoriti se i evangelizacijskom pastoralu. Naravno da je samom župniku nemoguće odgovoriti na sve potrebe župljana. Zato je u sakramentalnom i evangelizacijskom pastoralu neophodna suradnja i pomoć svih vjernika, i klera i laika.

3. Suradnja i doprinos Neokatekumenskog puta na župnoj razini

Papa Pavao VI. rekao je neokatekumenskim zajednicama (a sv. Ivan Pavao II. dijelom preuzeo u pismu *Ogniquilvolta*) da je svako svjesno i autentično življenje kršćanskog poziva ujedno i djelotvorno svjedočenje za druge te da potiče ponovno otkrivanje i povratak istinskim, autentičnim i učinkovitim kršćanskim vrijednostima koje bi inače mogle ostati sakrivene, uspavane i gotovo razvodnjene u svakodnevnom životu.²¹ Življenje i promicanje toga buđenja poslije krštenja, što čine neokatekumenske zajednice, može obnoviti u današnjim kršćanskim zajednicama učinke zrelosti i produbljivanja, koje se u prvotnoj Crkvi ostvarivalo u vremenu pripreme za krštenje.²² Neokatekumenat se u pravilu »ostvaruje u župi, 'redovitom području rađanja i rasta u vjeri', povlaštenom mjestu u kojem Crkva, majka i učiteljica, u krsnom zdencu rađa Božju djecu i 'nosi' ih u novi život. Budući da je pastoral kršćanske inicijacije od životne važnosti za župu, ostvarenje Neokatekumenskog puta treba biti usklađeno sa službom koja je vlastita Župniku« te će »u svojim naslovnica nastojati promicati zreli osjećaj pripadnosti župi i buditi odnose dubokog zajedništva i suradnje sa svim vjernicima i drugim sastavnicama župne zajednice«²³.

3.1. Oblici pomoći župniku i suradnja u župnoj zajednici

Područja suradnje u župi koja slijede nemaju namjeru iscrpno iznijeti sve mogućnosti suradnje i djelovanja Neokatekumenskog puta na razini župne zajednice. Ona su više orijentir za rasuđivanje i vrednovanje plodova kojima Gospodin obdaruje svoju Crkvu i preko Neokatekumenskog puta. Bitno je pritom naglasiti kako suradnja i pomoć na župi ovise o godinama kršćanske formacije i zrelosti određene neokatekumenske zajednice te o iskazanim potrebama župnika za pomoć i suradnju.²⁴ Cijeli neokatekumenat u župi ostvaruje »u

²¹ Usp. PAVAO VI., *Udienza generale* (8. V. 1974.), u: *Notitiae*, 95–96 (1974.), 230.

²² Usp. GIOVANNI PAOLO II., »Ogniquilvolta«, Al venerato fratello monsignor Paul Josef Cordes, incaricato »ad personam« per l'apostolato delle Comunità neocatecumenali, vice presidente del Pontificio consiglio per i laici, u: *Acta Apostolicae Sedis*, 82 (1990.), 13, 1513–1515. Pismom »Ogniquilvolta« mons. Cordesu, zaduženom »ad personam« za apostolat Neokatekumenskog puta, dopredsjedniku Papinskog vijeća za laike, papa Ivan Pavao II. nakon dvadeset godina djelovanja priznaje Neokatekumenski put kao »put katoličke formacije, valjan za društvo i današnja vremena«.

²³ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 6.

²⁴ O Neokatekumenskom putu kao kvascu župne zajednice, osim u *Statutu* Neokatekumenskog puta (posebno čl. 6, 23, 27), više vidi u: CENTRO NEOCATECUMENALE, *Il Cammino neocatecumenale nei discorsi di Paolo VI, Giovanni Paolo II e Benedetto XVI*, 68, 93, 135, 256, 343, 359.

zajedništvu sa Župnikom i pod njegovom pastoralnom odgovornošću, Ekipa katehista»²⁵.

3.1.1. Kateheze za mlade i odrasle

Uvodne kateheze²⁶ odvijaju se jednom godišnje u došašću ili korizmu. Kateheze su egzistencijalne i kerigmatske i na njih su pozvani svi koji žele doći, a posebno oni koji žive u teškim životnim situacijama i udaljeni su od Crkve. Odvijaju se tijekom petnaest susreta u župi, a središnji dio kateheza je *navještaj Ljubavi Božje*²⁷ s ciljem da se svaki sudionik kateheza susretne sa živim uskrslim Kristom i ljubavlju Božjom koja je jedina besplatna.²⁸ Nakon uvodnih kateheza u župi oni koji žele odlaze izvan župe na tri dana, na tzv. *konvivenciju*,²⁹ gdje se nastavljaju kateheze o euharistiji, slavi euharistija prema obnovi Drugoga vatikanskog koncila, prema crkvenim liturgijskim knjigama i uputama Kongregacije za božanski kult i disciplinu sakramenata.³⁰ Na toj se konvivenciji, ako polaznici kateheze izraze želju, rađa zajednica.

²⁵ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 8, § 4. Više o službi župnika i prezbitera u čl. 27, gdje se u § 1 spominje da župnik vodi brigu »o onima koji obavljaju Neokatekumenski put – također u svjetlu onog na što upućuje čl. 5 § 2 i 6 § 2 – i ostvaruju 'in persona Christi Capitis' svoju svećeničku službu naviještajući Riječ Božju, dijeleći sakramente i, ukoliko je moguće, predsjedajući slavljinama prve ili drugih neokatekumenskih zajednica župe«.

²⁶ *Isto*, čl. 8–10. Čl. 8 govori o početnim katehezama, neokatekumenskom itinerariju, »tronogu« i ekipi katehista koja započinje kateheze u župi. Tako § 1 pojašnjava da se »neokatekumenat sastoji od početnih kateheza i neokatekumenskog itinerarija, kojeg nadahnjuju tri faze kršćanske inicijacije: predkatekumenat, katekumenat i izabranje. Te tri faze razdijeljene su u etape, s prijelazima koji su obilježeni određenim slavljinama«. U § 2 istoga članka kaže se da se početne kateheze i neokatekumenski itinerarij zasnivaju na »trima temeljnim elementima ('tronog') kršćanskog života koje ističe Drugi vatikanski sabor: Riječ Božja, Liturgija i Zajednica.«

²⁷ Usp. *Isto*, čl. 8, § 3.

²⁸ Sve etape Neokatekumenskog puta opisane su u Statutu Neokatekumenskog puta. Usp. *Isto*, čl. 19–21.

²⁹ »Posljednjeg dana konvivencije proglašava se Govor na gori, nacrt novog čovjeka, i predstavlja se neokatekumenski itinerarij kao put preporođenja i ponovnog otkrivanja Krštenja. [...] Neokatekumenska zajednica je povjerena pastoralnoj brizi Župnika i prezbitera kojega on ovlasti (usp. čl. 27). Osim toga, zajednica glasovanjem izabire jednog odgovornog laika i nekoliko suodgovornih, koje potvrđuje Župnik i Ekipa katehista. Oni surađuju s Prezbitrom kako bi osigurali da zajednica obavlja itinerarij Neokatekumenskog puta, u skladu s onim što je naznačeno u Statutu i u *Usmjerenjima za ekipe katehista*, i kako bi se brinuli oko organizacije«, *Isto*, čl. 10 §§ 1 i 3.

³⁰ CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM, Notificazione della Congregazione per il Culto Divino e la Disciplina dei Sacramenti sulle celebrazioni nei gruppi del Cammino Neocatecumenale, u: *L'Osservatore Romano*, 24. XII. 1988., gdje piše da »Kongregacija dopušta da među prilagodabama predviđenima

3.1.2. Kršćanska formacija

Tronog na kojemu počiva cijeli kršćanski život i na kojemu se temelji kršćanska formacija je riječ Božja, liturgija³¹ (posebno: vazmeno trodnevlje, euharistija i pokorničko bogoslužje) i zajednica (zajedništvo).³² Kršćanska formacija odvija se u etapama prema *Statutu* i *Katehetskom direktoriju za Neokatekumenski put*. Tronog se odvija na način da »svaka neokatekumenska zajednica tjedno ima slavlje Riječi Božje, u pravilu s četiri čitanja, prema temama naznačenim za svaku etapu«³³; da neokatekumenske zajednice slave »nedjeljnu Euharistiju u maloj zajednici, nakon prve večernje od Nedjelje«³⁴, a sakrament pokore »u određenim vremenskim razmacima prema Redu pomirenja za više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem. Odgajaju se, osim toga, da ustrajno pristupaju sakramentu Pokore po Redu pomirenja pojedinačnih pokornika«³⁵. Što se pak tiče zajednice i zajedništva, neokatekumenske zajednice, osim redovitog okupljanja jednom tjedno na slavlje riječi Božje i na slavlje euharistije imaju mjesečne konvivencije³⁶ jer »odgoj za zajedničarski život jedna je od temeljnih zadaća kršćanske inicijacije. Neokatekumenat postupno i trajno odgaja za zajedničarski život preko uključivanja u malu zajednicu otvorenu životu župne zajednice i cijele Crkve.«³⁷

uputom *Actio pastoralis*, br. 6–11, grupe spomenutog 'Putu' mogu primiti pričest pod dvije prilike, uvijek s beskvasnim kruhom, i pomaknuti, 'ad experimentum', obred mira nakon Sveopće molitve«. Također usp. RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 13 § 3 i bilješka 49; CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM, Lettera, 2520/03/L (1. XII. 2005.), u: *Notitiae*, 41 (2005.), 563–565.

³¹ Osim euharistije i pokorničkog bogoslužja, stožer i izvor kršćanskog života je pashalno otajstvo, življeno i slavljeno na uzvišen način u svetom trodnevlju. »Ono stoga, tvori žarište Neokatekumena, budući da je Neokatekumenat ponovno otkrivanje kršćanske inicijacije [...] Iz tog razloga, za vrijeme itinerarija, neokatekumene se postupno uvodi u savršenije sudjelovanje u svemu onom što ta sveta noć označava, slavi i ostvaruje. Na taj način Neokatekumenat će poticati župu na bogatije slavlje pashalnog bdijenja«, RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 12, §§ 1–3.

³² Usp. *Isto*, čl. 11–16. Nije moguće u ovom članku preciznije navoditi kako se odvija cijela kršćanska formacija u neokatekumenskim zajednicama te kako se vlastitom formacijom neokatekumena zapravo formira i oživljuje cijela župna zajednica na način da »Neokatekumeni surađuju 'aktivno u evangelizaciji i izgradnji Crkve' prije svega bivajući ono što jesu: njihova nakana da autentično žive kršćanski poziv pretvara se u učinkovito svjedočanstvo za druge, u poticaj na ponovno otkrivanje kršćanskih vrednota koje bi inače mogle ostati gotovo skrivene«, *Isto*, čl. 17, § 2.

³³ *Isto*, čl. 11, § 1.

³⁴ *Isto*, čl. 13, § 2.

³⁵ Neokatekumene se, nadalje, uvodi i u liturgijsku molitvu i u moljenje, u važnost jakih liturgijskih vremena došašća i korizme te vazmenog trodnevlja, u euharistijsko štovanje izvan mise, noćno klanjanje, moljenje svete krunice i ostala djela pobožnosti katoličke tradicije. Usp. *Isto*, čl. 14.

³⁶ *Isto*, čl. 15, § 2.

³⁷ *Isto*, čl. 15, § 1.

U raznim prigodama neokatekumenske zajednice za cijelu župnu zajednicu pripremaju slavlje riječi Božje na određenu temu, a prema *Rječniku biblijske teologije*. Na se taj način prenosi svijest o važnosti i djelotvornosti riječi Božje u životu svakog kršćanina.

3.1.3. Buđenje evangelizacijsko-misionarskog duha u župnoj zajednici

Neokatekumenski put potiče misionarski duh cijele župe, potičući sve župljane da prepoznaju potrebe svojih bližnjih i da svojim životom svjedoče pripadnost Kristu i njegovoj Crkvi. O plodovima misionarske aktivnosti svećenika, itineranata i obitelji iz neokatekumenskih zajednica govori pismo pape Ivana Pavla II. upućeno 1993. godine sudionicima susreta u Beču, na kojem su bili okupljeni i brojni biskupi Europe u kojem papa kaže: »Neokatekumenski Put, na kojem sazrijevaju itineranti i misionarske obitelji, može odgovoriti na izazove sekularizma, širenja sekti i pomanjkanja zvanja. Razmatranje nad Božjom Riječi i sudjelovanje u Euharistiji omogućuje postupnu inicijaciju u sveta otajstva, stvaraju žive ćelije Crkve, obnavljaju vitalnost župa preko zrelih kršćana, sposobnih da svjedoče za istinu s radikalno življenom vjerom.«³⁸

Između ostalog i o misionarskom se aspektu djelovanja još prije izjasnila Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata u jednoj pohvalnoj noti navodeći da neokatekumenske zajednice »imaju za cilj učiniti vidljivim u župama znak Misionarske Crkve, i nastoje otvoriti vrata evangelizaciji onih koji su gotovo napustili kršćanski život«³⁹.

3.1.4. *Traditio* i *Redditio*⁴⁰

Nakon više godina formacije neokatekumenima se ponovno »predaje Vjeronjanje Crkve (ponovno otkrivanje '*Traditio Symboli*'), 'sažetak Svetog pisma i vjere', i poslani su da ga propovijedaju, dva po dva (dvije po dvije), po kućama u župi. Oni proučavaju i slave članak po članak Apostolskog vjerovanja te potom ispo-
vijedaju svoju vjeru (ponovno otkrivanje '*Redditio Symboli*'), proglašujući Vjeronjanje u jednom prikladnom slavlju tijekom korizme.«⁴¹ Vjeru koju im je Crkva

³⁸ IVAN PAVAO II., Neokatekumenski sastanak (12. IV. 1993.), u: *Službeni vjesnik Zagrebačke nadbiskupije*, 80 (1993.) 3, 71; CENTRO NEOCATECUMENALE, *Il Cammino neocatecumenale nei discorsi di Paolo VI, Giovanni Paolo II e Benedetto XVI*, 240–243.

³⁹ CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM, *Catecumenato per la maturazione nella fede*, u: *Notitiae*, 95–96 (1974.), 228–229.

⁴⁰ Usp. RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 20, 2^a.

⁴¹ *Isto*.

predala, kršćani su pozvani prenositi drugima. Neokatekumenska zajednica, stoga, u jednom dijelu formacije, obilazi župljane i susreće ih u njihovim domovima, posebno one župljane koji ne primaju godišnji blagoslov svećenika, ali i druge, prema župnikovoj želji i uputi.⁴² Slavljenje *Redditia* kao važnog događaja za cijelu župnu zajednicu odvija se jednom ili dva puta tjedno tijekom korizme. Nakon večernje molitve kojom predsjedava župnik, ili od njega određeni prezbitar, te nakon čitanja i prigodnih uvoda u riječ Božju i slavlje od strane katehista, nekoliko osoba (dvije do tri osobe po susretu) iz zajednice koja je na toj etapi, iznose egzistencijalne razloge svoje vjere u Boga Oca svemogućeg, Isusa Krista, Duha Svetog i svetu Crkvu katoličku nakon čega svečano ispovjedu Apostolsko vjerovanje. Na Nedjelju muke Gospodnje (Cvjetnica) zajednice koje su prošle etapu *Redditia* sudjeluju u župnoj procesiji s palmama te tijekom misnoga slavlja, koje najčešće u dogovoru sa župnikom i animiraju, svečano pred cijelom tada okupljenom župnom zajednicom pjevaju Apostolsko vjerovanje.⁴³

3.1.5. Predvođenje pjevane jutarnje molitve u došašću i korizmi

Nakon etape uvoda u molitvu Očenaša,⁴⁴ zajednica se okuplja u župi na pjevanu molitvu Jutarnje u došašću i korizmi, na koju su pozvani svi župljani. Stoga, prije nego započne predmoljenje jutarnje molitve za sve župljane, zajednica je odgojena za liturgijsku i kontemplativnu molitvu koja »nalazi svoj vrhunac u katehezama o molitvi Gospodnjoj i u jednom slavlju ponovno im se predaje Očenaš, 'koji je sažetak cijelog evanđelja'. Od tada oni, u danima preko tjedna došašća i korizme, prije odlaska na posao, započinju u župi zajedničarski slaviti Pohvale i Službu čitanja s vremenom za kontemplativnu molitvu.«⁴⁵ Pjevana molitva Jutarnje u praksi započinje u različite jutarnje sate, ovisno o dogovoru sa župnikom. Na području Hrvatske, gdje je izraženija pobožnost odlaska na mise zornice tijekom došašća, molitva Jutarnje najčešće se pjeva prije zornice.⁴⁶

⁴² Brojna su ganutljiva iskustva susretanja ljudi u njihovim domovima, osobito u onim obiteljima gdje je veliko trpljenje ili obiteljima gdje su se članovi, iako teritorijalno blizu Crkve, potpuno udaljili od sakramenata i Crkve. Tako se događaju i situacije da se župljani nakon posjeta neokatekumena jave župniku i, nakon dugo godina, mole ispovijed ili se vrate u Crkvu.

⁴³ Praksa odvijanja slavlja *Redditia* i procesije na Cvjetnicu je prema osobnom iskustvu i saznanjima autora ujednačena.

⁴⁴ Svezak 9, 10 i 11. Katehetskog direktorija Neokatekumenskog puta. Usp. PONTIFICIUM CONSILIUM PRO LAICIS, *Decreto*, 1436/10/AIC-110.

⁴⁵ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 20, 3^a.

⁴⁶ Ilustracije radi, u župama Zagrebačke nadbiskupije tj. župi sv. Josipa, Zagreb Trešnjevka i župi Krista Kralja, Zagreb Trnje, pjevana molitva u došašću započinje u pet sati ujutro, prije zornice.

3.1.6. Misije po trgovima

U duhu buđenja misionarskog poslanja svakog kršćanina su i *misije po trgovima*,⁴⁷ koje zajednice od 7. travnja 2013. godine provode nedjeljama između Uskrsa i Duhova.⁴⁸ Takvo poslanje, koje je Neokatekumenski put i prije imao, u tom je obliku intenzivirano na poticaj pape Franje kako bi se odgovorilo na potrebu nove evangelizacije da se izađe izvan crkvenih prostora i ide ususret ljudima, sugrađanima, koji su potrebni susreta sa živim i uskrsnim Kristom. Istodobno se u svim zemljama svijeta gdje postoje zajednice izlazi na javna mjesta, trgo-ve te tijekom pet vazmenih nedjelja odgovara na pitanja: Tko je Bog za tebe?, Tko si ti i zašto živiš?, zatim se na trećem i četvrtom susretu naviješta radosna vijest (*kerygma*), s tim da na četvrtom susretu okupljeni imaju prigodu pojedinačno se ispovjediti, te se na petom, zadnjem susretu, okupljenima postavlja pitanje: Što je Crkva? Koje je tvoje iskustvo Crkve? Od iste se godine, odnosno od 2013., *misije po trgovima* odvijaju i na trgovima u Hrvatskoj.⁴⁹

3.1.7. Postkrizma⁵⁰

U postkrizmu su uključeni prokušani bračni parovi iz neokatekumenskih zajednica kojima se na četiri godine povjerava dodatna formacija mladih iz župe, neovisno jesu li mladi u neokatekumenskoj zajednici ili nisu. Tako se mladima, pored obvezne župne kateheze, pokušava pomoći u delikatnoj fazi njihova odrastanja i mladenačkih kriza te nastoji približiti ljepotu kršćanskog poziva. Na taj način mladi i nakon krizme ostaju unutar Crkve. U Hrvatskoj se, za sada, »postkrizma« provodi u dvije župe, u Zagrebu i u Splitu. Time

⁴⁷ U Rimskoj biskupiji i u Italiji ta se misija naziva »Cento piazze«, doslovno »Sto trgova« jer je istodobno u Rimu započela misija na sto rimskih trgova 2013. godine.

⁴⁸ Nakon molitve *Regina Coeli* papa Franjo je pozdravio okupljene neokatekumenske zajednice »koje danas započinju posebno poslanje na trgovima Grada. Pozivam sve da pronose Radosnu vijest u sve ambijente života, 'blago i s poštovanjem' (1 Pt 3,16)! Idite na trgove i naviještajte Isusa Krista, našeg Spasitelja«, Papa FRANCESCO, Regina Coeli (7. IV. 2013.), u: http://w2.vatican.va/content/francesco/it/angelus/2013/documents/papa-francesco_regina-coeli_20130407.html (22. I. 2018.).

⁴⁹ Vijest o misiji na trgovima u Hrvatskoj vidi na internetskoj stranici: <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=150786> (21. I. 2018.).

⁵⁰ Osnovne informacije o postkrizmi, koja je započela 2007. godine u Rimu, a za koju je uime Neokatekumenskog puta zadužen don Gianvito Sanfilippo, svećenik Rimske biskupije, mogu se pogledati na videu: https://www.youtube.com/watch?v=Awd_a5HNJqM i pročitati na stranicama: <http://www.parrocchiasantamariadelcarmelo-gretta.it/realta-parrocchiali/dopocresima.html> (22. I. 2018.); <https://it.zenit.org/articles/l-esperienza-della-diffusione-della-fede-nel-cammino-neocatecumenale-terza-e-ultima-parte/> (22. I. 2018.).

se želi odgovoriti na problem brojnih mladih kojima je primanje sv. potvrde »izlaznica iz Crkve«.

3.1.8. Pomoć župniku u pastoralu, liturgiji i katehizaciji

Neokatekumenske zajednice koje su prošle određenu formaciju mogu na poziv župnika pomoći i u pripravi prvopričesnika, krizmanika i pripravi zaručnika za kršćanski brak. Zajednice mogu tako pružati pomoć bolesnima i umirućima kršćanskom blizinom i svjedočenjem da trpljenje i križ nisu Božja kazna ili prokletstvo, već pomoć za obraćenje i život te prilika za tješnju povezanost s Kristom raspetim kako bi s njime mogli i uskrsnuti na vječni život. Zajednice također animiraju jedno nedjeljno misno slavlje prema želji župnika. Na taj način neokatekumeni sudjeluju u misijskom i pastoralnom djelovanju župe i biskupije. Prije etape *Redditia* »vodeći računa o zrelosti njihove vjere, oni koji to žele, nude svoju suradnju. Nakon '*Redditia symboli*', kao plod ponovnog otkrivanja kršćanskog poslanja, neokatekumeni sudjeluju u različitim crkvenim službama, svatko prema svome pozivu«⁵¹. Neokatekumenski put je zbog toga i »ponuđen kao sredstvo sposobno pomoći župi da sve više ispunjava crkveno poslanje da bude sol, svjetlo i kvasac svijeta i da zasvijetli pred ljudima kao vidljivo Tijelo uskrslog Isusa Krista, sveopći sakrament spasenja«⁵².

3.1.9. *Communitates in missionem*⁵³

I na župi gdje nema zajednica, župnik može pozvati neokatekumensku zajednicu koja je završila put pokrsnog katekumenata, tj. koja se nalazi u trajnoj formaciji,⁵⁴ da mu pomogne u liturgiji i pastoralu te u svemu što mu je potrebno. Takav primjer su zajednice u Rimu i u Madridu koje najmanje dva puta

⁵¹ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 17, § 4.

⁵² *Isto*, čl. 16, § 3.

⁵³ Prvih petnaest zajednica iz Rima tzv. »zajednica u poslanju« ili izvorno »communitates in missionem« poslao je papa Benedikt XVI. 10. siječnja 2009. godine iz bazilike sv. Petra tijekom proslave 40. obljetnice osnivanja prve neokatekumenske zajednice u Rimu. Prvih deset »communitates in missionem« u Madridu su od tadašnjeg nadbiskupa Madrida, kardinala Antonija Marija Rouca Varela, poslani 2011. godine, a 2015. godine kardinal Carlosa Osora Sierra, nadbiskup Madrida, poslao je još osam zajednica u poslanje. Više o »communitates in missionem« vidi na internetskoj stranici: <http://camminoneocatecumenale.it/it/frutti-e-carismi-del-cammino/communitates-in-missionem/> (22. I. 2018.), a u tiskanom obliku u: CENTRO NEOCATECUMENALE, *Il Cammino neocatecumenale nei discorsi di Paolo VI, Giovanni Paolo II e Benedetto XVI*, 365.

⁵⁴ RAZNI AUTORI, *Neokatekumenski put. Statut*, čl. 22.

tjedno, a i češće, pomažu župniku, svatko prema svojim sposobnostima. Riječ je o župnicima čije su župe u rubnim dijelovima Rima i Madrida gdje nema mnogo vjernika. Riječ je o župama u kojima žive doseljenici iz raznih dijelova svijeta i koje su najčešće naseljene imigrantima i izbjeglicama.

3.1.10. Prisutnost brojnih mladih kao i obitelji koje žive otvorenost životu

Cijelu župnu zajednicu oživljuju i pomlađuju mladi neokatekumenskih zajednica koji su svjedočanstvo za druge mlade župljane da se otkrivanjem Božje volje odazivaju na poziv za kršćanski brak otvoren životu, duhovnom pozivu u samostanima ili u prezbiteratu, odnosno za evangelizaciju bilo gdje u svijetu.

3.1.11. Besplatna pomoć

Važno je napomenuti da sve što zajednice čine u župi, čine besplatno, jer su besplatno primili i besplatno uzvraćaju minimum ljubavi za maksimum ljubavi koju su primili od Krista i ljubavi koju su upoznali u Crkvi.

Svi navedeni plodovi suradnje u katehizaciji i kršćanskoj formaciji mladih i odraslih obnavljaju župno tkivo, vraćaju u krilo Crkve mnoge »izgubljene ovce« i pomažu župniku u sustavnoj, cjeloživotnoj i temeljitoj formaciji onih koji sve dublje žele upoznavati neizbrisiv dar krštenja što su ga primili kao djeca ili će ga primiti kao odrasli. Neokatekumenske zajednice tako pomažu župniku i ostalim unutaržupnim zajednicama, pokretima i udrugama da svatko na svojem području dade svoj doprinos u pronosjenju Radosne vijesti i kršćanskom svjedočenju.

3.2. Poteškoće i izazovi

Imajući na umu premisu o ljudskoj slabosti i sklonosti grijehu, ništa se u Crkvi, pa tako ni Neokatekumenski put, ne ostvaruje bez poteškoća. Sve blago koje imamo u Crkvi i koje nam je darovano po Isusu Kristu, našem jedinom Spasitelju, pavlovski rečeno, »imamo u glinenim posudama« (2 Kor 4,7).

Ne želeći silaziti u detalje, ovdje ćemo nabrojiti samo neke poteškoće i izazove⁵⁵ s kojima se susreće ostvarenje ciljeva Neokatekumenskog puta na našem području:

⁵⁵ Poteškoće i izazove autor temelji na vlastitom iskustvu i percepciji nastaloj tijekom 26 godina formacije na Neokatekumenskom putu u Puli (1992. – 1999.), Rimu (2007. – 2010.) i Zagrebu (1999. – danas); obavljanjem službe katehista Neokatekumenskog

1. Opasnost zatvaranja u partikularizam. Prati nas trajna opasnost promatranja samo potreba vlastite župe, vlastite nad/biskupije, pa i vlastite neokatekumenske zajednice. Razlog tomu možemo pronaći i u nedovoljnoj svijesti o univerzalnosti Katoličke crkve čija jednost, jedinstvo i univerzalnost treba biti vidljiva i u partikularnoj Crkvi.⁵⁶

2. Različito antropološko polazište koje se susreće i unutar Crkve (o kojem se govorilo na početku članka) dovodi do različitog pristupa pastoralu. Stoga, ako biskup ili župnik imaju pred očima viziju čovjeka/vjernika koji vlastitim snagama može činiti dobro, posljedično se ne vidi potreba sustavne i trajne kršćanske formacije i pomoći vjernicima kako bi ostvarili svoj kršćanski poziv u Crkvi i u društvu. Takvo polazište predstavlja poteškoću za biskupe i župnike u prihvaćanju Neokatekumenskog puta kao sredstva dugogodišnje kršćanske inicijacije i trajnog odgoja u vjeri.

3. Čuvanje ustaljenih oblika pastoralala i strah od neizvjesnosti drukčijih mogućnosti pastoralnog djelovanja može dovesti do zatvorenosti Duhu Svetom.

4. Doživljaj kršćanstva kao tradicije, moralizma i samo intelektualnog poznavanja vjerskih istina, a ne kao navještaja Radosne vijesti koja je uvijek živa, aktualna i po kojoj se rađa vjera.

5. Oduševljenje onih koji prvi put, preko Neokatekumenskog puta, susreću Krista kao i duhovno bogatstvo i ljepotu Crkve te njihova želja za osobnim svjedočenjem Božje ljubavi i svemogućnosti može dovesti ponekada do »sukoba« s ustaljenim načinima ponašanja i življenja vjere na strani zaređenih službenika i dijela župne zajednice. S jedne strane to oduševljenje ponekad može kod nekih zaređenih službenika izazvati frustriranost i odbojnost prema karizmi Neokatekumenskog puta u cjelini. Takvo generalizirano

puta u Zagrebačkoj nadbiskupiji (2000. – danas) i katehista itineranta Neokatekumenskog puta u Požeškoj biskupiji (2003. – 2007.) te tijekom 16 godina rada u središnjoj ustanovi Zagrebačke nadbiskupije (2002. – danas). Iako predrasude o Putu koje se u praksi mogu susresti nisu predmet autorova zanimanja, ipak je potrebno navesti da je na hrvatskom jeziku objavljen prijevod knjige tada već preminulog Enrica Zoffolija, talijanskog svećenika člana Kongregacije Pasionista Isusa Krista (1915. – 1996.), koja je izazvala određene »nesporazume«. Usp. Enrico ZOFFOLI, *Osvrt na Neokatekumenski put. Izbor iz djela*, Đakovo, 2006. Argumentiranu recenziju na tu knjigu napisao je Stipan TROGRLIĆ, Recenzija, u: *Obnovljeni život: časopis za filozofiju i religijske znanosti*, 62 (2007) 1, 115–117.

⁵⁶ Temeljni međuodnos zajedništva između univerzalne i partikularne Crkve očituje se u riječima: »In quibus et ex quibus una et unica Ecclesia catholica existit«, DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium. Dogmatska konstitucija o Crkvi* (21. XI. 1964.), br. 23, u: *Dokumenti*, Zagreb, 1986. Usp. CONGREGAZIONE PER LA DOTTRINA DELLA FEDE, Lettera su alcuni aspetti della Chiesa intesa come comunione. *Communio notio*, u: *Acta Apostolicae Sedis*, 85 (1993.), 838–850.

ranje stvara poteškoću u jasnom razlučivanju između Neokatekumenskog puta kao djela Duha Svetog i »zaklade duhovnih dobara« koji donose tolike nepobitne plodove za život Crkve i svijeta od pojedinaca na Putu kod kojih je moguća poneka iskrivljena radikalnost jer možda nemaju razumijevanja kako za slabosti drugih (jer još ne shvaćaju ni svoje) tako ni za drukčije načine življenja evanđelja.

6. Nedovoljna briga za udaljene vjernike. Kod zaređenih službenika i vjernika koji svoju vjeru žive na razini tradicije i običaja uočava se nedostatak onoga »svetog nemira«⁵⁷ o kojem govori papa Franjo zbog činjenice da »naša braća žive bez snage, svjetla i utjehe prijateljstva s Isusom Kristom, bez vjerničke zajednice koja ih prihvaća, bez smisla i cilja u životu«. Sveti Pavao je to izrazio riječima: »*Caritas Christi urget nos* – Ljubav nas Kristova obuzima« (2 Kor 5,14-15) jer je Krist umro za sve »da oni koji žive ne žive više za sebe, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu« (2 Kor 5,15). Taj *sveti nemir* tjera nas da do svih ljudi donesemo radosni navještaj ljubavi Božje koji u čovjeku začinje novi život i omogućuje da čovjek živi u slobodi djeteta Božjega.

7. Postoje neke trajne napasti koje se uočavaju, ali nisu posebno vezane uz ostvarenje Neokatekumenskog puta, već uz sva područja djelovanja i suradnje u Crkvi. To su napast samodostatnosti i klerikalizma,⁵⁸ nedovoljna formiranost laika o njihovu primarnom poslanju prožimanja vremenitog reda evanđeljem (usp. EG 102) kao i nestrpljenje zbog postupnosti kršćanske formacije.

Kao što smo rekli na početku iznošenja poteškoća i izazova u ostvarenju Neokatekumenskoga puta, sve to blago koje imamo u Crkvi svi – ukoliko se prihvaćamo ljudima – nosimo u glinenim posudama. Na krhkost i ljudsku slabost Gospodin je računao, inače bi stvorio strojeve koji će ispunjavati uvijek i samo njegovu volju. Naprotiv, stvorio nas je slobodne, slabe i podložne pokvarljivosti kako bi »izvanredna ona snaga« bila »očito Božja, a ne od nas« (2 Kor 4,7).

Zaključak

Neokatekumenski put je jedna od karizmi – darova Duha Svetog – darovanih Crkvi za obnovu i izgradnju cijele Crkve. To je sredstvo nove evangelizacije, je-

⁵⁷ Papa FRANJO, *Evangeliu gaudium – Radost evanđelja. Apostolska pobudnica o naviještanju evanđelja u današnjem svijetu*, Zagreb, 2015., br. 49 (dalje: EG).

⁵⁸ Usp. Papa FRANCESCO, *Discorso del Santo Padre Francesco ai partecipanti all'incontro promosso dal Pontificio consiglio per la promozione della nuova evangelizzazione* (19. IX. 2014.), u: http://w2.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2014/september/documents/papa-francesco_20140919_nuova-evangelizzazione.html (20. I. 2018.).

dan oblik ostvarenja kršćanske inicijacije i trajne formacije koji je na raspolaganju biskupima i kao takav može donijeti obilne plodove na svim razinama Crkve.

Moguće poteškoće i izazovi pomažu u dubljem sazrijevanju i rastu u vjери, u neprestanom obraćanju Isusu Kristu u spoznaji da bez njegova Duha i njegove pomoći nema ni zajedništva, ni razumijevanja, ni suradnje. Svi smo pozvani sve dublje otkrivati svoj kršćanski poziv i izabranje te odgovornost da današnjem naraštaju, koji često živi »kao da Boga nema«, pokažemo da Bog uistinu postoji, da je Gospodar povijesti i da je iz ljubavi stvorio čovjeka te mu želi besplatno darovati mogućnost da živi ispunjenim, smislenim životom, životom dostojnim djeteta Božjega.

Summary

THE CONTRIBUTION OF THE NEO-CATECHUMENAL WAY TO THE MISSION OF THE PARISH COMMUNITY

Mirjana ANĐIĆ

Archdiocese of Zagreb – Archdiocese curia
Kaptol 31, p.p. 553, HR – 10 001 Zagreb
mirjana.andjic@gmail.com

The opening theme of the article is the worldwide urgency of the new evangelisation and the accompanying need for the all-encompassing inter-ecclesial cooperation. The Neo-Catechumenal Way contributes greatly to the new evangelization, especially by announcing the kerygma – the Gospel of God’s love – to all those who are distant from the Church or have never met Jesus Christ. By being active in a concrete parish community, the Neo-Catechumenal Way awakens the missionary zeal and underlines the fundamental importance of both the Word of God and the Holy Scripture for Christian life and testimony for all the parishioners. It also deepens awareness of the need for conscious and active participation of all faithful in liturgy and the mission of the Church. Thus, through the Neo-Catechumenal Way being at the service of the bishop as one of the forms of diocesan implementation of Christian initiation and of ongoing education in faith, the demands of the Second Vatican Council are brought to and realized at the parish level. This is especially seen in: renewal of liturgy, evangelisation (catechisation), the central importance of the Word of God, active participation of the lay faithful in the mission of the Church, ecumenism and inter-religious dialogue, education of families and youth, catechumenate... The Neo-Catechumenal Way’s contribution, as the author highlights, is not accomplished free of prejudice and difficulties. However,

human limits and fragility are not an obstacle to this action inspired by the Holy Spirit as a way to help the Church and the world of today.

Keywords: *new evangelisation, Christian formation, ongoing education in faith, Neo-Catechumenal Way, post-baptismal catechumenate, catechesis.*